

Marx și Engels

Așadar, acum îi vom analiza pe socialiștii și anarhiștii sfârșitului de secol XIX, oamenii care a pregătit istoria secolului XX.

Prima figură pe care o vom descrie succint este Marx, cel care alături de Engels, a pus bazele marxismului în Rusia. Engels însuși era un proprietar de fabrică din Manchester care trăia în Anglia. Marx era un gazetar evreu care, din câte se pare, nu a muncit mai deloc toată viața sa, era mereu agitat de idei revoluționare și se gândea în permanență cum să înfăptuiască revoluția.

În anul 1844 cei doi s-au întâlnit la Paris și au aderat la Liga Comunistă, un mic grup secret de revoluționari asemănător „Grupului celor cinci” despre care am citit la Dostoievski. Potrivit lui Engels, acest grup mic nu reprezenta în fapt altceva decât o filială germană a societăților

secrete franceze. Grupul a încercat să se infiltreze în alte grupuri, producea materiale de propagandă și lucra asupra dezvoltării, pe baza violenței, a unui sistem de succes.

În 1848, chiar înainte de izbucnirea revoluției, Marx a publicat „Manifestul Comunist” în care le spunea „proletariilor din toată lumea să se unească” și să-și arunce lanțurile. În tot decursul vieții sale, nu a fost niciodată preocupat de muncitori deoarece muncitorii au fost întotdeauna mult mai conservatori. Era interesat doar în a face ca acest grup să fie cât mai nemulțumit cu putință, iar apoi să folosească această nemulțumire pentru a schimba guvernul cu unul care i-ar pune în aplicare principiile sale.

Principiile sale proveneau din surse diferite. Bineînțeles, principala inspirație era Revoluția Franceză și socialiștii idealiști – mai târziu s-a poziționat împotriva lor deoarece aceștia nu erau științifici – ideile sale milenariste provenind direct de la ei. Apoi, a fost influențat de ideile economiștilor britanici ai timpului, deși majoritatea dintre ei și-au abandonat aceste concepte deoarece erau nerealiste. Marx însă a preferat să le preia pe primele, cele care au fost abandonate ulterior. O altă înrâurire asupra sa a reprezentat-o filosofia idealistă germană, în special Hegel și a sa idee a marșului lui Dumnezeu prin istorie, cu singura diferență că Marx a renunțat la Dumnezeu. În realitate, spuneau că l-au descoperit pe Hegel stând cu capul în jos, iar ei l-au așezat cum trebuie îndepărtându-l pe Dumnezeu; au transformat sistemul dialectic în materialism dialectic sau cu alte cuvinte explicau tot ceea ce se întâmplă în lume ca un fel de „providență” care acționează în istorie, doar că fără Dumnezeu: un fel de cauze care nu puteau fi inversate. Este ceea ce le dă comuniștilor încrederea că se află de partea bună a istorie, pentru că, pur și simplu, lucrurile trebuie să se îndrepte în acea direcție, lumea funcționând astfel.

Aceste idei erau atee, materialiste și foarte naive: știința ne oferă răspunsul la orice problemă. În sine este o filosofie extrem de prostescă și nu există nimic care să merite a fi crezut apriori. Forța lui Marx provine din pasiunea de a răsturna ordinea existentă. Țapul său ispășitor a fost

burghezia, clasa de mijloc, pe care o acuza că îi transformă pe muncitori în sclavi personali.

Revoluția intră acum într-o nouă fază: înainte, burghezia dorea să răstoarne aristocrația și monarhia; acum, se presupune că clasele mai de jos doresc să răstoarne burghezia. El muncea să dezvolte o conștiință de clasă astfel încât muncitorii să urască burghezia și vice versa. Într-o bună măsură a reușit în întreprinderea sa pentru că în revoluția care a urmat au avut loc scene foarte violente din cauza suspiciunii reciproce dintre aceste două grupuri.

În anul 1864 un grup de organizații muncitorești s-au întâlnit la Londra pentru a forma ceea ce s-a numit Prima Internațională. Marx a preluat conducerea și s-a folosit de această platformă pentru a-și face cunoscute ideile sale. Oricine nu era de acord cu ideile sale devenea un dușman căruia i se opunea cu fanatism. Era practic împotriva tuturor inclusiv a majorității muncitorilor deoarece nu erau de acord cu filosofia sa. Încetul cu încetul a reușit să-i dea afară din această Internațională pe toți cei care erau împotriva ideilor sale. De asemenea, îi ura pe țărani. Îi ura și pe proletari, pe care îi numea „lumpen proletariat”, proletariatul în zdrențe. Nu iubea pe nime. Din acea epocă, în special anii '80 și '90 ai secolului al XIX-lea, a început organizarea și dezvoltarea diverselor partide socialiste. Acela este momentul în care s-a format Partidul Comunist Rus.

Bakunin

Al doilea gânditor asupra căruia ne vom opri este (Mihail) Bakunin. Marx a trăit între 1818 și 1883, Engels între 1820-1885.

Principalul obiectiv al lui Engels a fost de a-l susține pe Marx și de a fi de acord cu ideile sale. Marx avea o inteligență remarcabilă.

Pe de altă parte, Bakunin reprezintă un cu totul alt soi de gânditor. A trăit între 1814 și 1876. Provenea din nobilimea rusă, era foarte inteligent și foarte leneș. Își petrecea zilele în pat, a mers și la școala de ofițeri pentru o vreme dar nu a reușit să o termine deoarece era atât de leneș. S-a preocupat de filosofie și a devenit într-un final revoluționar de profesie. Împrumuta în mod constant bani pentru a merge dintr-un oraș în altul și a stârni o revoluție.

Într-una din călătoriile sale în străinătate s-a împrietenit cu Marx, iar acesta din urmă a văzut imediat ce energie revoluționară uriașă avea Bakunin, mânat cum era de ura sa pentru vechea ordine. Ca urmare, a încercat să-l folosească pentru propriile sale scopuri.

„În mod limpede și-a dat seama de importanța rusului ca o uriașă forță dinamică care trebuie folosită și apoi îndepărtată, după ce nu mai are nicio utilizare.”

Ceea ce trebuie să înțelegem este că puterea marxismului constă în ură. Când Lenin a venit la putere a fost complet crud, fără milă, ucigaș absolut, hotărât să distrugă totul.

Există o descriere a întâlnirii din 1844, de la Paris, dintre Bakunin, care pe atunci era încă tânăr, avea 29 de ani, și Marx.

„Cu Marx ne cunoaștem de mult. L-am întâlnit pentru prima dată la Paris în 1844... Eram mai degrabă prieteni buni. Pe atunci el era mult mai avansat decât mine în ceea ce privește ideile revoluționare; astăzi, este cu mult mai avansat nu neapărat în idei revoluționare, ci în învățătură.” Marx studiasse toate aceste filosofii și sisteme, însă Bakunin era doar instinctiv.

„În acea perioadă nu știam nimic de economie politică, nu scăpasem încă de abstracții metafizice, iar socialismul meu era doar intuitiv. El, deși era mai tânăr decât mine, era deja un ateu, un materialist educat și un socialist profund. Tocmai în această perioadă el și-a elaborat primele fundații ale sistemului său. Ne vedeam destul de des, pentru că îl respectam foarte mult datorită cunoștințelor și abnegației sale, serioasă și împătimită deși întotdeauna amestecată cu orgoliul personal, pentru cauza proletariatului. Căutam întotdeauna să discut cu el, pentru că aveam mereu de învățat, iar conversația sa era strălucitoare, asta când nu era animată de meschinării, ceea ce din păcate se întâmpla mult prea des. Cu toate acestea între noi nu a existat niciodată o apropiere mai deschisă. Temperamentele noastre nu lăseau să se întâmple așa ceva. M-a numit un idealist sentimental și avea dreptate. Eu i-am spus că este un om vanitos, perfid și șiret, și am avut dreptate la rândul meu.”

În anul 1848 a izbucnit revoluția în Franța iar Bakunin a dorit să se implice. Unul dintre tovarășii săi socialiști francezi l-a descris astfel: „Ce om! În prima zi a revoluției s-a dovedit o comoară. În a doua s-a dovedit a fi bun doar pentru a fi împușcat!”

Nu-i păsa de ideile revoluției, ci îl mișcau doar energia și puterile demonice care erau dezlănțuite. Avem o descriere a felului în care s-a comportat în timpul revoluției de la 1870. Însă, mai înainte vom cita dintr-o relatare privind Revoluția de la 1848.

După prima vizită la Paris, în timpul Revoluției de la 1848, el a fost trimis apoi cu o misiune în țările din estul Europei pentru a face să izbucnească și acolo revoluția. A mers în Rusia apuseană, apoi a ajuns la Praga, ulterior la Dresda unde, în cele din urmă a fost arestat și trimis înapoi în Rusia de autoritățile germano-austriece. A fost închis la Fortăreața Sf. Petru și Pavel, iar contele Orloff l-a vizitat și l-a rugat să scrie către împărat o mărturie a greșelilor sale la fel cum ar scrie unui duhovnic. Bakunin a fost de acord. Nicolae I a citit-o și a spus: „E un băiat curajos, cu mult spirit, dar este periculos și trebuie ținut închis”.

Era o caracterizare realistă. Cu toate acestea, a reușit să evadeze și a ajuns la Londra. După ce noul împărat Alexandru al II-lea a citit confesiunea sa și a văzut că nu există niciun fel de pocăință, Bakunin a fost prins din nou și trimis în Siberia, de unde a scăpat, iar apoi a trecut prin Asia și America pentru a ajunge la Londra. De atunci încolo și-a petrecut cea mai mare parte a timpului la Londra, în Italia și în Europa Occidentală.

A fondat diverse societăți secrete și și-a făcut un discipol, un anume Neceaev, un tânăr care s-a numărat printre cei mai nemiloși nihilști ai acelor vremuri. Bakunin era cuprins de febra revoluționară, iar în anii '60 era înconjurat de conspiratori de toate naționalitățile, muncea mereu la comploturi noi, încerca să pornească revoluții peste tot, încerca să-i facă pe polonezi să se ridice împotriva stăpânirii.

Herzen, liberalul, l-a descris astfel atunci când l-a văzut la Londra: „Bakunin și-a redescoperit tinerețea. Era în elementul său. Nu era doar zgomotul revoluției, sunetul cluburilor, tumultul străzilor și al locurilor publice, nici măcar baricadele care reprezentau fericirea sa. Iubea, de asemenea, agitația din ziua precedentă, munca de pregătire, viața de agitație devenită neîntreruptă prin conferințe, prin acele nopți fără somn, prin negocieri și discuții, rectificări, cerneală chimică, cifre, semne secrete agreate dinainte.”

Herzen care lua revoluția mult mai în serios, a adăugat că Bakunin „se entuziasma ca un copil ce trebuie să pregătească bradul de Crăciun”. Cu alte cuvinte, nu era neapărat foarte serios, dar avea această patimă revoluționară, foarte utilă pentru cei care doresc să răstoarne guverne.

Neceaev, tânărul anarhist, a fost la început un discipol al lui Bakunin. După care Bakunin a început să-și dea seama că acesta era, în fapt, mult mai revoluționar decât ar fi bănuțit la început. L-a ajutat pe Bakunin să scrie un manifest intitulat „Catehismul Revoluționar”, unde printre altele scrie:

„Revoluționarul nu trebuie să lase să intervină nimic între el și opera sa de distrugere ... Pentru el nu există decât o singură plăcere, o singură consolare, o singură răsplată, o singură satisfacție – succesul revoluției. Noapte și zi trebuie să aibă un singur gând, un singur țel: distrugerea implacabilă... Dacă continuă să trăiască în această lume o face doar pentru a fi cât mai sigur că o va distruge.”

În jurul anului 1870, Bakunin a descoperit că Neceaev, deși pretindea că îi este cel mai credincios ucenic, era în același timp membru al unei alte societăți, chiar mai secrete, ale cărei taine intime nu le divulgase lui Bakunin.

Bakunin îi scria astfel unui prieten:

„Neceaev este un fanatic devotat, dar în același timp este un fanatic foarte periculos, cineva cu care a te alia înseamnă a te îndrepta spre dezastru. Iată motivul: La început a fost membru al unui comitet ocult care a existat într-adevăr în Rusia. Acest comitet nu mai există deoarece toți membrii săi au fost arestați. A rămas în libertate doar Neceaev, iar el reprezintă ceea ce el numește a fi comitetul. O dată distrusă organizația rusească, el încearcă acum să creeze o

nouă organizație în străinătate. Toate acestea ar putea fi perfect naturale, legitime și foarte folositoare, dar felul în care lucrează face ca totul să fie detestabil. Puternic impresionat de catastrofa care tocmai a distrus organizația secretă din Rusia, a ajuns treptat la concluzia că pentru a fonda o societate serioasă și indestructibilă, trebuie adoptată politica lui Machiavelli și preluat în întregime sistemul iezuiților: violență fizică și un suflet mincinos.

Adevărul, încrederea reciprocă, solidaritatea serioasă și rigidă pot exista doar între zece indivizi care formează acea sanctum sanctorum a societății. Toți ceilalți trebuie să slujească precum un instrument orb și ca o materie de exploatat de către mâinile acestor 10 indivizi uniți cu adevărat. Este permis și chiar obligatoriu ca să fie înșelați, compromiși, să li se fure din lucruri, și dacă este nevoie chiar să fie ruinați. Sunt furaje pentru conspirație...

În numele cauzei, trebuie să dispună de întreaga ta persoană fără să-ți dai seama. Pentru asta, te va spiona, va încerca să-ți afle secretele și în acest scop, atunci când nu ești în cameră, îți va deschide toate sertarele, îți va citi toată corespondența, iar când o scrisoare i se va părea interesantă, adică din punctul lui de vedere compromițătoare pentru tine sau pentru vreunul din prietenii tăi, o va fura și o va păstra cu grijă ca o mărturie împotriva ta sau a prietenului tău.

Când a fost condamnat de adunarea generală a avut îndrăzneala să ne spună: „Da, este sistemul nostru. Îi considerăm dușmani pe toți cei care nu sunt în întregime cu noi, iar pe aceștia avem datoria să-i înșelăm și să-i compromitem..”

Dacă i-ai făcut cunoștință cu un prieten, primul lui gând va fi cum să stârnească zăzania, bârfa și intriga între voi. Cu alte cuvinte, să vă facă să vă certați. Dacă prietenul tău are o nevastă, o fiică, el va încerca să o seducă, să-i facă un copil, pentru a o îndepărta de moralitatea oficială și a o forța astfel să adopte un protest revoluționar contra societății.

Toate legăturile personale, toate prietenii sunt considerate de ei ca un rău, iar datoria lor este să le distrugă, deoarece reprezintă o forță care, fiind în afara organizației secrete, diminuează forța unică a acesteia. Să nu crezi că exagerez, toate acestea au fost amplu dezvoltate și dovedite de mine.”

Totuși Bakunin nu avea un temei solid pentru a-l critica, filosofia lui fiind foarte similară. Singura diferență consta în aceea că el nu era atât de sistematic precum Neceaev.

În Catehismul Revoluționar acesta din urmă a scris:

„Misiunea noastră este groaznică, distrugerea totală, universală și inexorabilă.” Mai departe spune:

„Să ne punem încrederea în spiritul etern care distruge și anihilează doar pentru că este sursa veșnic creatoare și tainică a întregii vieți. Patima distrugerii este de asemenea o patimă creatoare. ”

Odată, când a fost întrebat ce ar face dacă revoluția ar fi încununată de succes, iar o nouă ordine, cea visată de el, ar lua ființă, el a spus: „Atunci, fără să stau pe gânduri aş începe dintr-odată să dărâm tot ceea ce am făcut.” Vedem în el o voință umană primordială de a distruge și de a se revolta. Este o patimă a revoltei pe care o vedem chiar și la scriitori recenți precum Camus, romancierul existențialist care susține că singurul lucru care dovedește că există este faptul că am voința de a mă revolta.

În 1871 când lăuda proletariatul în ceea s-a numit mai apoi Comuna din Paris, Bakunin îl numea „Satana modernă, autorul sublimei insurecții a Comunei”. De asemenea, discutând despre revoluția de la 1871, același Bakunin afirmă:

„Cauza este pierdută. Se pare că francezii, clasa muncitoare înseși, nu sunt foarte preocupați

de starea de lucruri existență. Dar cu toate acestea ce lecție înfiorătoare! Nu este, însă, suficient. Trebuie să apară catastrofe și mai mari, șocuri mai puternice. Totul te face să întrevezi că niciuna nici cealaltă nu vor lipsi. Iar atunci probabil se va trezi și demonul. Dar cât timp doarme nu putem face nimic. Ar fi cu adevărat păcat să fim nevoiți să plătim oalele sparte...

Treaba noastră este de a face munca de pregătire, de a organiza și de a ne împrăștia astfel încât să fim gata atunci când demonul se va fi trezit.”

Trebuie să înțelegem că această dorință de revoltă reprezintă o latură foarte profundă a întregii mișcări revoluționare. Nu este ceva accidental. Revoluția nu este provocată de niște pierde-vară visători care doresc să-și facă loc într-o ordine a lucrurilor mai bună sau care doresc revizuirea guvernului. Cel mai adânc motiv de revoltă, așa cum vedem la acești gânditori radicali de la sfârșitul secolului al XIX-lea, este în realitate ideea că totul trebuie distrus. Și nu pierdeau foarte multă vreme gândindu-se ce va urma după. Erau stăpâniți de un gând satanic de distrugere.

Vom vedea mai târziu, în 1914, cum apare o mișcare artistică numită Dada, considerată a fi foarte influentă de artiștii moderni. Acești artiști lipeau în colaje bucăți cu reclame din ziare sau puneau cu capul în jos copii ale vechilor maeștri, doar pentru a arăta bizar. Însă exista un sens în spatele a toate acestea. Filosofia artei dadaiste este rezumată într-unul dintre manifestele lor: „Să lăsăm totul să fie distrus. Să nu mai existe ceva. Nimic. Nimic. Nimic.”

Acesta este nihilismul, dorința de a distruge pe Dumnezeu, statul, moralitatea, arta, cultura, civilizația –totul. Este ceea ce începe cu filosofia lui Weishaupt și a Iluminatilor: răsturnarea completă a civilizației. Ceea ce vine apoi, așa cum vom vedea, este altceva.

Dar în faza aceasta ne aflăm încă la stadiul filosofic. Trebuie să vedem cum a fost pusă în practică această gândire.

În realitate, dacă nu am vedea în ultima sută de ani cum a fost pusă în practică această filosofie, nu am putea înțelege această filosofie. Am crede în continuare că au fost incidente izolate conduse de niște nebuni. Dar începând, în special, cu anul 1871 această filosofie începe să fie pusă în practică.

Când Imperiul Napoleonian, Al Treilea Imperiu, a fost abolit după înfrângerea dezastruoasă în fața prusacilor în 1870, revoluția a izbucnit din nou în Franța. La început a izbucnit în provincii. Bakunin, care se afla în acel moment în Italia, a fugit cât de tare a putut la Lyon pentru a lua parte la tulburări. El și discipolii săi erau principalii instigatori ai revoltei. A împrumutat, bineînțeles, niște bani pentru a ajunge acolo și s-a instalat în centrul civic, unde noul guvern revoluționar se găsea în tranșee, fără ca cineva să aibă habar ce dolesc. Au avut loc întâlniri publice foarte violente în care s-au avansat cele mai sângeroase petiții, primite de public cu entuziasm. Bakunin iubea tipul acesta de evenimente.

„Pe 28 septembrie, în ziua în care a sosit, oamenii au ocupat Hotel de Ville. Bakunin s-a instalat acolo. Apoi a venit momentul critic, momentul așteptat de atâția ani, în care Bakunin putea să-și aducă la îndeplinire cel mai revoluționar act pe care l-a văzut lumea vreodată. El a decretat abolirea statului. Dar statul, sub forma a două companii de burghezi din Garda Națională au intrat printr-o ușă din dos și l-au dat afară. Cu toate acestea acolo a apărut ideea de a aboli statul.

Apoi, revoluția a izbucnit la Paris, iar Prima Internațională, aflată sub comanda lui Marx a încercat să direcționeze de la Londra mișcarea revoluției. Nu erau însă capabili să facă lucrul acesta foarte bine, astfel că revoluția din Paris și-a urmat propriul curs, devenind din ce în ce mai violentă. Bisericele au fost închise și transformate în cluburi, preoții au fost arestați și uciși cu mare cruzime, iar instituțiile primei revoluții de la 1793 au fost reînviolate. A fost restaurat Calendarul Revoluționar, a fost proclamat că acela era anul 79 al noii ordini; Comitetul Siguranței Publice (al Terorii) a fost restaurat; crucea din vârful bisericii Pantheonului a fost distrusă, iar în locul său a fost pus un steag roșu în timp ce templul a fost închinat „marilor oameni din toate timpurile. Mai era și un obelisc, înalt de 150 de picioare, comparabil în dimensiune cu Monumentul Washington din Place Vendome, ridicat inițial în memoria lui Napoleon și care avea scene din timpul marilor sale victorii iar deasupra sa era o statuie măreață a lui Napoloen în togă. S-a decis că acesta reprezenta un simbol al trecutului și erau porniți să-l dărâme. Au deliberat multă vreme modalitatea în care aveau să-l distrugă. În cele din urmă s-au hotărât să-l taie pur și simplu la bază iar apoi să cadă ca un pom. Era făcut din ciment și bronz sau ceva asemănător așa că au tăiat într-o parte, au săpat în cealaltă și s-au pregătit pentru marea zi în care aveau să-l dărâme și să termine cu vechea ordinea.

Nu aveau nici cea mai mică idee cu privire la ce se va întâmpla. Unii se gândeau că va produce un cutremur, deoarece cântărea mii de tone. Alții au spus vă sparge conductele din Paris și va distruge complet canalizarea orașului. Dar au ajuns la concluzia că merita chiar și așa. Drept urmare, au pus tone și tone de paie pentru a ateriza pe moale și la ora 3 după amiază, au sosit cu toții, au privit și au ordonat ca frânghiile să fie trase. Au tras de ele, dar la început s-a întâmplat nimic. Mai mulți oameni au fost uciși în această acțiune, iar cineva a început să strige „trădare, trădare”. Au încercat din nou și într-un final tot monumentul s-a prăbușit în bucăți iar statuia lui Napoleon s-a spart. Iar acesta era pentru ei un simbol al triumfului asupra vechii ordini – o acțiune complet lipsită de măsură, dar din punctul lor de vedere, un act simbolic care demonstra că vor fi imuni la orice influență venită din trecut. L-au arestat pe Arhiepiscopul Parisului, iar mai târziu l-au omorât.”

Pe măsură ce revoluția a luat amploare a devenit din ce în ce mai violentă. Au încercat să-l aresteze chiar și pe pictorul Renoir care era ocupat să deseneze niște bărci pe Sena. Au crezut că este un spion și l-au arestat imediat, urmând a fi executat urgent deoarece așa funcționau lucrurile: arestezi un spion și imediat îl execuți. Întâmplarea a făcut ca șeful poliției secrete să fie un prieten de-al său și astfel a fost eliberat. Altfel, Renoir nu ar mai fi apucat să picteze niciodată acele tablouri care nouă ne sunt atât de familiare astăzi. Cu toate acestea, în rândurile revoluționarilor se găseau mulți pictori radicali, ca de exemplu Gustave Courbet, unul dintre liderii Comunei. Una dintre ideile sale era de a dărâma columna din Place Vendome deoarece reprezenta „o jignire la adresa bunului simț artistic”.

Când armata republicană a invadat Parisul – la acel moment nu mai exista nici monarhia, nici Napoloen – bătălia s-a dat între republicani și comunarzi, cu o violență extremă din partea ambelor tabere, bucuroase să se măcelărească una pe alta. În momentul în care comunarzi și-au dat seama că revoluția este înfrântă, pierzând stradă după stradă în Paris, au decis că vor distruge Parisul. Așadar, au pus o cantitate imensă de dinamită și praf de pușcă la Tuilleries, palatul regilor. L-au aruncat în aer, clamând „ultima relicvă a regalității tocmai ce a dispărut”. Apoi au trecut la următorul obiectiv. Au aruncat în aer Hotel de Ville, o clădire din secolul al XIII-lea unde se găsea centrul civic. După aceea, s-au îndreptat spre Catedrala Notre Dame dar au descoperit că lângă ea se găsea un spital al camarazilor lor. Așa că au decis să o cruțe.

Apoi, unele femei foarte sălbatice, de felul celor care luaseră parte la prima revoluție din 1793, au început să cuture străzile aruncând materiale inflamabile și stârnind incendii. Bulevarde întregi din Paris ardeau. Noaptea părea că întregul Paris era în flăcări. (Există și o carte intitulată „Parisul în flăcări”.) Trebuie să înțelegem că nu avem de-a face cu un eveniment excepțional, ci cu o întrupare a aceluiași duh care îl stăpânea și pe Bakunin: „să distrugem vechea orânduire”, chiar dacă nu știau cu ce o vor înlocui. Vom vedea mai târziu că duhul acesta nu a dispărut la 1871.

Marx a fost principalul apologet al Comunei despre care spunea că reprezintă un pas uriaș spre Revoluția Roșie: „Acesta este standardul pentru ceea ce trebuie să facem în viitor. Oamenii sunt acum ațâțați și de asta avem nevoie pentru a porni o revoluție.”

De atunci și până în 1917 revoluția a început să ia forme din ce în ce mai violente deși era mai mult sau mai puțin o chestiune de reușite sporadice. Țarul a fost asasinat în Rusia în 1881. În SUA, președintele Garfield a fost ucis de un revoluționar roșu. În 1901, președintele McKinley a fost la rândul său omorât de un anarhist. În fapt, toți asasinii președinților americani au fost fie anarhiști fie comuniști. Președintele Franței a fost asasinat în 1890, dar pe lângă toate aceste omucideri au existat multe atentate asupra prinților din Rusia, asupra regilor și președinților din

Cursul de Supraviețuire Ortodoxă - Revoluția în secolul XIX (2)

Scris de Pr. Serafim Rose

Miercuri, 27 Ianuarie 2021 23:12

Apus. Toate aceste tentative nu aveau un scop clar în afară de acela de a distruge vechea ordine. Este duhul al cărui reprezentant de seamă era Bakunin, dar care acum devine moștenirea întregii mișcări revoluționare: distrugerea vechii orânduiri.